

1918 — Kansanvaltuuskunnan esitys N:o 5.

**Suomen Kansanvaltuuskunnan esitys Suomen
Työväen Pääneuvostolle työajasta maa- ja koti-
taloudessa.**

Suomen Kansanvaltuuskunta saa Suomen Työväen Pääneuvoston käsiteltäväksi täten kiireellisenä asiana jättää ehdotuksensa laiksi työajasta maa- ja kotitaloudessa. Tämä ehdotus on näin kuuluva:

L a k i

työajasta maa- ja kotitaloudessa.

Suomen Työväen Pääneuvoston päätöksellä säädetään:

1 §.

Tämän lain alaisia ovat alempana mainitut työalat, mikäli niissä, lukuunottamatta isännöitsijöitä, emännöitsijöitä ja muita sellaisia työnjohtajia, jotka eivät säännöllisesti ota osaa ruumiilliseen työhön, käytetään palkkatyöläisiä:

- 1) maanviljelys;
- 2) kotieläinten hoito;
- 3) kasvi- ja puutarhanhoito;
- 4) metsänhoito;
- 5) edellä mainittujen elinkeinojen yhteydessä tapahtuva:
 - a) maatalous-, puutarha- ja metsätuotteiden jalostus;
 - b) koneiden ja työvälineiden valmistus, korjaus ja hoito; ja
 - c) rakennusten, teiden ja siltain rakentaminen ja kunnossapito;
- 6) kotitalous; sekä
- 7) muut työalat, jotka ovat yllä mainittujen veroisia.

Tämän lain säännökset eivät koske perheessä sattuvain synnytyks-, sairaus- ja kuolemantapausten välittömästi aiheuttamaa työtä.

Laki ei myöskään koske Pohjois-Suomessa harjoitettavaa poronhoitoa.

2 §.

Työntekijää ei saa 1 §:n 1 momentin 1)-, 3)-, 4)- ja 5)-kohdassa mainituilla sekä niihin verrattavilla työaloilla pitää säännöllisessä työssä enempää kuin keskimäärin kahdeksan tuntia vuorokaudessa eikä enempää kuin neljäkymmentäkahdeksan tuntia viikossa. Kuitenkin saa työaika huhtikuun viidennentoista ja lokakuun viidennentoista päivän välisenä aikana olla enintään yhdeksän tuntia vuorokaudessa. Milloin työaikaa näin on pidennetty yli neljäkymmenen kahdeksan tunnin viikossa, on sitä muina vuodenaikoina vastaavassa määrässä lyhennettävä.

Työntekijää saa 1 §:n 1 momentin 2)- ja 6)-kohdassa mainituilla sekä niiden veroisilla työaloilla pitää säännöllisessä työssä keskimäärin kahdeksan tuntia vuorokaudessa ja enintään viisikymmentäkuusi tuntia viikossa.

Kun työpaikalle on kuljettava työnantajan määräämästä lähtöpai- kasta, suoritetaan matka työajalla.

Mitä tämän pykälän 1 ja 3 momentissa on työaikaan nähden sää- detty, koskee myös verotyöpäivän suorittajaa.

3 §.

Sen työajan lisäksi, mikä 2 §:ssä mainitaan, sallittakoon välttämät- tömän tarpeen niin vaatiessa työntekijää hänen suostumuksellaan pitää ylityössä enintään kymmenen tuntia viikossa, ei kuitenkaan enempää kuin kaksisataa tuntia vuodessa.

Ylityöstä, mikä tehdään päivittäisen työsopimuksessa määrätyn työ- ajan lisäksi, maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta vähintään viidel- läkymmenellä ja sen jälestä vähintään sadalla prosentilla korotettu palkka.

Ylityöpalkan perustetta määrättäessä on myös luonnossa suoritet- tavat palkkaedut otettava lukuun.

4 §.

Kun luonnontapahtuma, tapaturma tai muu vaara uhkaa tahi on keskeyttänyt työn taikka milloin työn keskeyttäminen aiheuttaisi tava- ran tai raaka-aineen pilaantumisen tai hukkaantumisen, saa 2 ja 3 §:ssä säädettyjä työaikoja, mikäli nuo seikat vaativat, kohtuullisesti pidentää,

ei kuitenkaan kauemmin kuin kahden viikon aikana. Sellaista hätätyötä ei lueta 3 §:ssä mainittuun ylityöaikaan.

Mitä 3 §:n 2 ja 3 momentissa on säädetty ylityöstä maksettavasta palkasta, sovellettakoon myös tällaiseen hätätyöhön.

5 §.

Sunnuntain ajaksi tai muuksi viikon päiväksi on työntekijälle annettava vähintään kolmekymmentä tuntia kestävä yhtäjaksoinen vapaus työstä, paitsi 4 §:ssä mainituissa tapauksissa.

Niissä töissä, joissa ei voida täydellistä yhtäjaksoista vapautta antaa, on vapaapäivän osalle tuleva työaika korvattava vastaavalla työvapaudella korkeintaan kahtena viikon päivänä.

6 §.

Jos työaika vuorokaudessa on kuusi tuntia tai pitempi, on työ välillä ainakin kerran ruokailu- tai lepoetkiä varten keskeytettävä vähintään puoleksi tunniksi.

Ruokailu- ja lepoetkiä älköön luettako työajaksi.

7 §.

Tehdyistä yli- ja hätätöistä sekä näistä maksetuista palkoista on työnantaja velvollinen pitämään luetteloa, joka vaadittaessa on näytettävä tämän lain noudattamista valvovalle viranomaiselle.

8 §.

• Poikkeuksia tässä laissa säädetystä työajasta sallitaan karjan keskuudessa sattuvain tapaturma-, synnytys-, sairaus- ja kuolemantapausten aiheuttamassa työssä sekä työntekijän suostumuksella ja kun pakottavat syyt niin vaativat:

- a) tilapäisillä matkoilla;
- b) kauempana olevilta ulkopalstoilta tapahtuvissa ajotöissä;
- c) kauempana ulkopalstoilla kesän aikana suoritettavassa kotieläinten hoidossa; sekä
- d) askaretyössä, kuten työntekijän ajettavina olevien hevosten hoidossa, pienemmissä ajokalujen korjauksissa ja niihin verrattavissa pikukutoimissa;

e) lastenhoidossa, milloin hoitajana on kahdeksaatoista vuotta vanhempi henkilö.

Lain noudattamista valvovalla viranomaisella on kuitenkin valta, jos sen tarpeelliseksi havaitsee, kieltää tai rajoittaa poikkeuksellisen työn jatkaminen.

9 §.

Työnantajan toimesta on tämä laki ja tiedonanto käytännössä olevasta työtuntijärjestelmästä pidettävä sopivalla paikalla nähtävänä.

10 §.

Tämän lain noudattamista valvovat järjestysviranomaiset, kunnes toisin säädetään.

11 §.

Työnantajaa tai hänen sijaistaan, joka rikkoo tämän lain työaikaa koskevia määräyksiä, rangaistakoon, jos liikatyöhön on käytetty vähemmän kuin viisi työntekijää, enintään viidensadan markan sakolla, ja, jos työhön on käytetty viisi työntekijää tai enemmän, vähintään viidenkymmenen ja enintään kahdentuhannen markan sakolla taikka, jos asiahaarat ovat erittäin raskauttavat tahi rikkomus uusitaan, edellisessä tapauksessa vähintään kahdenkymmenen ja enintään tuhannen markan sakolla ja jälkimäisessä tapauksessa vähintään sadan ja enintään viidentuhannen markan sakolla.

Jos työnantaja tahi hänen sijaisensa muulla tavoin rikkoo tämän lain määräyksiä, rangaistakoon enintään viidensadan markan sakolla.

12 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain saveltamisesta ja valvonnasta antaa Suomen Kansanvaltuuskunta.

13 §.

Tämä laki, jolla kumotaan torpan, lampuotitilan ja mäkitupa-alueen vuokrauksesta 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetun asetuksen 19 §:n 2 momentti, astuu voimaan 1 päivänä toukokuuta 1918.

Helsingissä, 25 päivänä maaliskuuta 1918.

Suomen Kansanvaltuuskunnan puolesta:

KULLERVO MANNER.